

GLAS GORENJJSKE

UREJALNIK UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNİ UREDNIK SLAVKO BEZNİK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRAJN, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOČI RAČUN PRI NB KRAJN-OKOLICA
ST. 624-T-127 IZHAJA VSAKO SOBOTO LETNA NAROCNINA 400 DIN, POFETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA STEVILKA STANE 8 DINARJEV

Od 1. do 7. junija

Teden

matere in otroka

Na Teden matere in otroka se po vsej Gorenjski zelo življeno pripravlja širok krog organizacij in prijateljev mladine. Na slehernem koraku je čutiti prizadevanje, da se utrdijo vsi organi in organizacije, ki delajo za zaščito družine. Sveti za zdravstvo in socialno politiko ponovno vzpostavljajo mrežo otroških obiskovalk iz vrst najskrbnejših žena, vrše se pregledi otroških in mladinskih ustanov, Zveza borcev pa se zanima za socialne razmere in učne uspehe partizanskih sirot. Posebno skrb posvečajo sirotom, ki se bodo letos vključevale v poklice. Dalje se pripravljajo počitniške letovanja in taborenja, šole pa organizirajo izlete skupno s starši in roditeljske sestanke.

V Kranju pripravljajo za sam Teden matere in otroka po tovarnah zdravstvena predavanja s sklopičnimi slikami, Okrajni sindikalni svet pa organizira posvet zaposlenih žena, katerega se bo udeležila tudi tovarišica Vida Tomšič. Petega junija bo centralna akademija žena v Prešernovem gledališču, v soboto pa otvoritev otroškega igrišča pri vrtcu »Tugo Vidmar« in otvoritev razstave, ki bo prikazala delo in življenje v otroških vrtcih. Svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko in žene se trudijo, da bi organizirali v Stražišču otroško in materinsko posvetovalnico ter razširili mrežo otroških zdravstvenih ustanov.

V Tržiču bodo priredili telovadni nastop mladine in pionirjev, vključenih v TD »Partizan«, v mestu in okolici pa zdravstvenoprosvetna predavanja in organizirali zdravniške preglede otrok in popravila zob. Posebna komisija bo pregledala stanje partizanskih sirot in njih socialne razmere ter takoj vse nepravilnosti in pomajkljivosti odstranila. Dolgočena je tudi že komisija, ki bo proučila stanje vseh drugih otrok, ki so pod državnim skrbstvom. Organizacija ZB in vojaških vojnih invalidov bo iz svojih sredstev finansirala taborenja, letovanja in kolonije za partizanske sirote. Društvo prijateljev mladine bo zbralo sredstva za nabavo otroških igrač v vrtcu in jaslih.

S pomočjo LOMO Tržič bodo uredili pri vrtcu otroško igrišče. Ženska organizacija pa pripravlja posvet zaposlenih žena v proizvodnji.

O tem so bili seveda vsi kmetje v Cerkljah kaj kmalu obvezeni. Ker nihče ni vedel, zakaj pravzaprav merijo po njihovih gozdovih, so si vsi razlagali to kot priprave za povečanje letališča. V bojanzi, da ne bi prišli ob ves les, so organizirali množičen posek svojih gozdov. Pri tem so se nekateri kmetje poslužili tudi najete delovne sile, samo da bi lahko pospravili kar največ lesa. V pičih dveh dneh so kmetje posekali približno 1300 kub. metrov lesa in ga delno odpeljali domov, delno pa poskrili po gozdovih. Škoda gre v milijone.

To bi bila kratka vest o ogromnem pustošenju cerkljanskih gozdov, ki ga bodo pomnila se pokolenja.

25. MAJA PO GORENJJSKEM

Povod svečane proslave, nastopi in akademije v počastitev rojstnega dne tovariša Tita

Po vsej Gorenjski so bile v počastitev rojstnega dne predsednika republike svečane proslave, nastopi in akademije. Zlasti mladina in naši najmlajši – pionirji, so se ta dan lepo oddolžili tov. Titu za vso skrb, ki jim jo posveča. Iz vseh krajev Gorenjske nam poročajo o prireditvah, ki so jih za ta dan pripravila posamezna društva in organizacije.

V Radovljici je bila proslava že v soboto, 23. maja. Na proslavi je nastopal pevski zbor SKUD »Anton Linhart« z izbranim umetniškim programom.

V Kamniku so v nedeljo počastili rojstni dan tov. Titu s telovadno akademijo. V veliki dvorani »Podjetja Kamnik« so nastopili člani »Partizana« in kamniški gimnaziji. Občinstvo je zasedlo dvorano do zadnjega kotača. O pomenu proslave je spregovoril predsednik »Partizana« tov. Peter Klavčič.

Na Jesenicah je v nedeljo priredila mladina svečano aka-

demijo. To je bila hkrati zadnja prireditve jeseniške mladičeve v okviru festivala, ki je trajal ves prejšnji teden in ki je bil prirejen v počastitev rojstnega dne predsednika republike. V ponedeljek, 25. maja pa je Mestno gledališče v počastitev rojstnega dne tov. Tita začelo svoj gledališki teden. Na proslavi je govoril tov. Gostiša, žal pred na pol prazno dvorano.

V Kranju je bila svečana akademija v nedeljo zvečer. Naslednji dan pa so priredili pionirji osnovne šole v Kranju telovadni nastop, pevski zbor II. gimnazije pa samostojni pevski koncert.

V Kropi se je v nedeljo zbralo nad 200 pionirjev iz bližnje in daljne okolice k velikemu pionirskemu telovadnemu nastopu. Na ta dan so kroparski pionirji razvili tudi nov vrapor, ki jim ga je v imenu celotnega delovnega kolektiva tovarne »Plamen« izročil direktor podjetja. Na telovadni so zbrane pionirje in nad tisoč

gledalcev pozdravili: tajnik društva »Partizan« iz Kropov, Ažman, zastopnik okrajnega odbora »Partizan« tov. Pristavec in zastopnik Sveta za prosveto Okrajnega ljudskega odbora v Radovljici tov. Černe.

V Šoli v Domžalah so učenci za Titov rojstni dan uprizorili igralco »Bajka o slavevu«. V črnučah pa so v počastitev rojstnega dne tov. Tita nastopili mladinski pevski zbori in vsega ljubljanskega okoliškega kraja.

Z zasedanja OLO Radovljica

Več pomembnih odlokov

Sprejet je odlok o javnem redu in miru

V nedeljo, 24. maja ob 7. vanju sodnika Okrajnega sodišča v Radovljici, predsednika okrajne komisije za arondacijo in dodeljevanje gozdov in direktorja LJP Bled. Za sodnika Okrajnega sodišča so odborniki izvolili tov. Savo Šerferja, dosedanjega referenta pri Okrožnem sodišču v Ljubljani, za predsednika arondacijske komisije in direktorja LJP pa so Izvršnemu svetu LRS predlagali tov. Vinko Berčeta, odbornika Okrajnega zabora, oz. tov. Antona Kržišnika, dosedanjega upravnika Gozdne uprave v Bohinjski Bistrici.

Po skupni seji sta bili ločeni seji obeh zborov. Na ločenih sejih so odborniki razpravljali v glavnem o istih vprašanjih. Med najvažnejšimi sklepki je vsekakor odlok o ustanovitvi in uporabi kreditnega sklaada za pospeševanje gospodarskega razvoja. Po tem odloku se bo pri okrajnem ljudskem obooru v Radovljici ustanovil kreditni sklad, v katerega se bodo stekala sredstva za prosto razpolaganje posameznih podjetij, ki jih leta prostovoljno vanj vlože in zneski, ki jih bo določil za sklad OLO. Nedvomno bo to močno pospešilo gospodarski razvoj okraja. Da bodo sredstva, črpana iz sklaada, res rentabilno porabljeni, bo skrbel poseben kreditni odbor, ki

predno bo dodelil kakršne koli kredite, temeljito proučil investicijske elaborate. Vsakod, ki se bo koristil s temi krediti, bo plačal 1 do 3% obresti. O višini obrestne mere bo sklepal kreditni odbor.

Zbora sta razpravljala tudi o predlogu odloka o delitvi in uporabi sredstev sklaada za vzdrževanje hiš, o vprašanjih načemanja poslovnih prostorov, o obratovalnem času gospodarskih podjetij, o kategorizaciji cest III. reda, o proglašitvi bolnišnice na Jesenicah za predračunski zavod s samostojnim finansiranjem in o odpisu o-krajnega inventarja.

Važen sklep, ki ga je sprejel Okrajni zbor, je odlok o javnem redu in miru. Posebno pomemben je člen, ki govorji o vaštvu mladine. Po tem sledi, da je mladini pod 16. letom prepovedano obiskovati vse javne prireditve, ki končajo po 20. uri (razen koncertov in gledaliških predstav, če jih obiščejo v spremstvu staršev), vseh gostiln in podobnih lokalov.

Zbor proizvajalcev pa je razen o zgornj omenjenih vprašanjih razpravljal tudi o uredbi o davku na presežek plačneg fonda in odobril železarji na Jesenicah, da poveča povprečni zaslužek zaposlenih za 15%. Na seji je bil imenovan tudi kreditni odbor. V odbor so obiskovali Anton Kržišnika kot predsednika, Alojza Komice in Belo Bezneca kot člana ter Staneta Nagliča kot tajnika.

SPORED SLOVESNOSTI

ZA 11-LETNICO USTANOVITVE KOKRŠKEGA ODREDA OD 11. DO 14. JUNIJA V GORIČAH

PETEK, 12. JUNIJA:

Do 12. ure izkop padlih borcev in talcev in nato prenos njihovih posmrtnih ostankov na katafalk v Zadružnem domu (do 14. ure).

Do 20. ure mimohod in polaganje vencev ob katafalku, ki jih bodo darovale množične organizacije občine Goriče in svoji padlih.

Ob 20. uri se Zadružni dom zapre.

SOBOTA, 13. JUNIJA:

Ob 8. uri nastop častne straže in poklonitev žrtvam. Ob 16. uri pokop borcev in talcev v skupno grobničo: godba na pihala bo zaigrala Žalostinko, nagrobeni govor pa bo imel tov. Vinko Hafner, komisar Gorenjske grupe. Po pogrebu odkritje spomenika.

Ob 20. uri na prostem drama »Rdeče rože«; igra delavsko društvo »Svoboda« s Primskovega. Zaključek ob 22. uri.

NEDELJA, 14. JUNIJA:

Dopolne:

Ob 8.30 sprejem partizanskih patrulj pred spomenikom. Ob 9. uri zbor Kokrškega odreda pred spomenikom. Govorila bosta tov. Bertonec in Šiška. Igra godba na pihala.

Popoldne:

Ob 14. uri nastop združenih pevskih zborov Gorenjske, nastop ljudskoplosnih skupin, koncert godbe na pihala. Po kulturnem sporedru prosta zabava.

S sprejema Titove štafe v Kranju

Škoda, ki jo bodo trpela pokolenja

Zaradi panike opustošeni gozdovi - V dveh dneh posekan skoraj 1300 prm lesa

Nekaj dni pred 9. V. so se v cerkljanskih gozdovih, ki ležijo severne od projektirane letališča pri Brnikih, pojavili geodetski zemljevidi. Pojavili so pionirji iz Geodetske uprave iz Ljubljane. Če pa iščemo vzroke temu precejšnji meri vzpodibudilo početju, potem se s to vestjo tudi cerkljanske kmete k njim zgodbijo šele začne. Precej hovemov podvig.

Še bolj pa je treba grajati postopek Geodetske uprave iz Ljubljane. Če že drugega ne, morala o nameravanih menjih obvestiti vsaj občinski odbor. Začeleno pa bi bilo, da se s tem posvetovala tudi lastniki zemljišča. Prav zato, ker ni storila niti enega niti drugega, je nastala med kmeti panika.

Seveda tudi kmetje sami za vandalski podvig ne zaslužijo pohvale. Saj gre škoda, ki so jih tem prizadejali sebi in skupnosti, v milijone. Samo za ponovno pogozditev posekajočega gozda bo potrebno več kot 2 milijona dinarjev. Kjer je bil pred kratkim še gozd, so zdaj po več ha velike planjave, pokrite samo še z grmljem. Sekalo se je vse vprek in se ni gledalo na dozupno mero za posek (20 cm), niti na kakovost in vrsto lesa.

Razen smrek so posekali tudi najete delovne sile, samo da bi lahko pospravili kar največ lesa. V pičih dveh dneh so kmetje posekali približno 1300 kub. metrov lesa in ga delno odpeljali domov, delno pa poskrili po gozdovih. Škoda gre v milijone.

To bi bila kratka vest o ogromnem pustošenju cerkljanskih gozdov, ki ga bodo pomnila se pokolenja.

Nekaj o zborih volivcev v mestni občini Kranj

Pretekli teden so bili v vseh volilnih enotah Kranja precej dobrino obiskani zbori volivcev. Na dnevnom redu je bilo poročilo mestnih odbornikov o izvrševanju investicijskega programa mestne občine, dalje obnavljanje predlogov treh odlokov, ki jih namerava ljudski odbor v kratkem izdati, in še nekatere druge krajevne zadeve. Že sam dnevnih red teh zborov je bil torej tak, da je vzbudil veliko zanimanje volivcev, ki so povsod zelo živahnopravili v razpravo in povedali mnoga kritična mnenja in koristne predloge.

Iz poročil odbornikov je bilo razvidno, da se je ljudski odbor zelo resno lotil izvrševanja obsežnega investicijskega programa in da so bili pri tem, kajkaj začetnim težavam in pomajkljivostim, doseženi že le-

pi uspehi. Saj so že vsa gradbina in komunalna dela v živahem razmahu; v gradnji je 14. večjih in manjših stanovanjskih blokov; izvršena je obsežna akcija čiščenja mesta; popravljajo in grade se nove ceste, poti in pločniki; uspešno se nadaljuje delo na stražkem vodovodu, gradi se most čez Savo pri »Tiskanini«; ureja se Prešernov trg in muzej, gradita se dve javni stranišči itd.

Volivci so ob vsem tem povdali prav malo hvale, kar je tudi prav, saj se bo izvršeno delo samo hvalilo. Odrobljali so dosedanje upravne ukrepe ljudskega odbora, ki so bili potreben za izvršitev tega programa, kot n. pr. razstavitev potrebnih zemljišč za stanovanjsko in komunalno izgradnjo. Nadaljevanje na 3. strani

Divja tekma za lesom je pripravila več kmetovalcev ob ves gozd.

Kmetje so krivi tudi zato, ker niso ubrali prave poti, da zvedo, zakaj se je merilo po njihovih gozdovih. Občinski ljudski odbor je vendar zato, da se preko njega rešujejo taki in podobni primeri. Končno pa je že sekanje brez sečnega dovoljenja kaznivo dejavnje. Drži pa, da del krvide nosijo vsekakor Geodetski zavod in tisti, ki neodgovorno zavlačujejo izdajo odločb za povrnitev potrebnih zemljišč za stanovanjsko in komunalno izgradnjo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

VELIK USPEH VELIKE KNJIGE

Knjiga „Tito govori“ bo letos izšla v 22 državah

Menda do danes v svetu še ni izšla knjiga, ki bi se po tem, v koliko jezikovih je bila v piščem letu predvedena, koliko revij in časopisov je objavljalo posamezne odlomke iz nje in koliko prikazov in recenzij je doživel, merila z biografijo tovariša Tita.

V odlomkih je knjiga «Tito govori» do sedaj objavljena že v naslednjih državah: Ameriki, Angliji, Franciji, Nemčiji, Italiji (vendar je revija »Epoca«, ki je življenjepis objavljala v nadaljevanjih, pred kratkim iz »političnih« razlogov z objavljanjem prenehala), v Belgiji, Švedski, Norveški, Danski, Grčiji, Turčiji, Madžari, Egipcu, Sriljini in Izraelu. Če se sešteje naklada vseh revij in časopisov, v katerih so bili objavljeni odlomki iz knjige »Tito govori«, sklepamo, da je samo na ta način (delno) čitalo to knjigo nad 10 milijonov ljudi (skoraj dve tretjini vseh prebivalcev Jugoslavije). Samo ameriška revija »Life« je objavljala odlomke iz biografije v 5,200.000 izvodih, »Picture Post« v 1,300.000 izvodih, »Revie« iz Münchena v 600.000 izvodih, pariški »Figaro« v 550.000 izvodih itd.

K temu pa moramo prišteati še številne ocene in prikaze, ki jih je po mednarodnih statistikah na knjiga, od vseh do sedaj izdanih publikacij, doživel največ. Vsi recenzeni pišejo o knjigi z velikimi simpatijami. Jennie Lee piše v londonski »Tribune«: »Vladimir Dedijer izjavlja v svojem blešeče napisem življenjepisu Tita, da je Tito Stalina vest, vest, ki jo je Stalin izgubil. Tito je več kakor to. On je veste vseh ubogih žrtev, ki jih zastrašuje ena ali dve veselisi. Ako se je on drznil upreti se, zakaj bi tega ne mogli še mi?« Recenzen dunajskega »Die Zukunft« pravi: »Tito ni človek, ki je prišel na vodilno mesto slučajno, po slepi igri zgodovine — marveč je to osebnost, ki je od samega začetka šla skočno grobo šolo stvarnosti...« Kanadski »Manchester Star« priporoča svojim bratcem: »Prečitajte to knjigo, da se boste spoznali z življenjem enega največjih državnikov sedanosti!«

Tako bi lahko naštevali, če bi nam dopuščal prostor, citate iz večine revij in časopisov zahodne Evrope, Amerike in Azije. Le nekaj katoliških lističev — razumljivo — ves kom-

informovski tisk, je izlilo svoj imela nobena knjiga doslej. S tem je svet (razen zgoraj naštih izjem) še enkrat poka- zal, kako ceni novo Jugoslavijo in njenega Predsednika.

Vdaj izšla v srbskem, hrvaškem in makedonskem jeziku, pripravljena se izdaja v slovenskem, šiptarskem, madžarskem, rumunskem in slovaškem jeziku, v skupni nakladi 190.000 izvodov. Do konca leta bo doživel knjiga 22. izdaj. Izšla bo v Ameriki, Angliji, Nemčiji, Franciji, Danski, Izraelu, v španskem jeziku za južno-americke države, Braziliji, Japonsku, Burmi in v mednarodnem jeziku esperanto. Pravkar se pogajajo za izdajo knjige tudi založniška podjetja iz Svedske, Holandije in Hong-konga. V Italiji pa je založniška hiša, ki je imela že sklenjeno pogodbo za izdajo te knjige, pred kratkim pod pritiskom De Gasperiyevega režima začasno odložila tiskanje. Razlog za to je proti jugoslovanska gona vlaških strank (in ostalih), ki se najdejo, da bodo na ta način doble na bližnjih parlamentarnih volitvah glasove volilcev.

Knjiga o Titu je torej doživila uspeh, kakršnega še ni

Smo mar pozabili?

Pravkar potekajo zadnje priprave za slovesno proslavo 11. obletnice ustanovitve Kokrškega odreda. Ta proslava bo hkrati prvo večje povojo partizansko srečanje na Gorenjskem. Vem, da se bodo te proslave vsi borci in aktivisti iz NOV, ne glede na to ali so bili v Kokrškem odredu ali ne, prav radi udeležili.

Ob tem dogodku pa bi se bilo prav spomniti, da Kokrški odred ni edina partizanska emota, ki je med vojno operirala na Gorenjskem. Tu je bil tudi Cankarjev bataljon, Gorenjski odred in končno Prešernova brigada. Letos junija bo 10 let, odkar je bila Prešernova brigada ustanovljena. Ker je velik del zgodovine Prešernove brigade vezan na Gorenjsko in ker je bilo v njej precej Gorenjev, menim, da bi bilo prav, organizirati (morada na Jamniku ali v kakih drugih partizanskih vasi) zbor Prešernovcev. Osim obletnico usta-

novitve brigade so sicer v Kraju proslavili, proslava pa se je izrodila v navadno veselico.

Zaradi proslave ustanovitve Kokrškega odreda bi nemarane kazalo forisirati srečanje borcev Prešernove brigade. Prav pa bi bilo, če bi se to organiziralo vsaj v juliju, vsekakor pa pred jesenjo, ker bo jeseni na Primorskem proslava ustanovitve IX. Korpusa in potem takem tudi Prešernove brigade, ki se je boriла v njegovem sestavu. Tudi o tej proslavi bi bilo treba več govoriti in pisati.

Organizacije ZB in komiteji ZKS na Gorenjskem naj o teh predlogih resneje razmišljajo. Mislim, da smo do sedaj podcenjevali vlogo tehkih srečanj. Toda prav negotovanje in ozuvljanje partizanskih tradicij ustvarja med borce pravo revolucionarno razpoloženje in marsikatrega odvrne od nepravne poti.

Slovenko

Morda mi bo kdo oporekal, če da moramo z odličnimi inozemskimi filmi vred odkupiti tudi manj vredne filme, izdelane zgolj za denar.

Recimo, da je to res in iz različnih razlogov neizbežno. Popolnoma nepotrebno in odveč pa je, da nas si podobnimi filmi krmu še Društvo filmskih delavcev iz Ljubljane. Iz kinoteke je odbral nekaj starih filmov in jih sedaj vrti v Kranju in meni si ga sam vrti, kolikor mu je draga, javnost pa naj pusti s takimi rečmi pri miru! Saj imamo za »vzgojok naših ljubiteljstva«.

Če pa se komu od filmskih delavcev zdi kak film v kakšnemkoli pogledu zanimiv, naj si ga sam vrti, kolikor mu je draga, javnost pa naj pusti s takimi rečmi pri miru! Saj imamo za »vzgojok naših ljubiteljstva«.

Društvo filmskih delavcev pa najbrž to stvar drugačno pojmuje, sicer bi v Kranju ne predvajala nemškega filma »Dama mojih sanj« z lepotico Marico Rökk v glavnih vlogah — brezmiselnost, bedasto nemško opereto, izdelano v zadnjem vojnem letu z edinim namenom, zabavati nemške vojake.

Marsikdo se je začudeno vprašal, kako je predvajanje takšnega filma sploh mogoče.

Na ta račun sem slišal mnogo opazk. Film je morda za koga zanimiv kot dokaz, koliko so nacisti žrtvali za vzdrževanje morale na fronti, vendar pa to predvajanja še nikakor ne opravičuje. Ali je morda film v tehničnem pogledu zanimiv?

Tisto leto, ko so ga izdelali, je bil, zadnje čase pa smo v tem pogledu videli tako prvovrstne filme, da nam »Dama mojih sanj« res nima kaj povediti. Potem smo gledali še vrsto filmov; razen enega italijanskega v nemški verziji so bili vši nemški. Z eno častno izjemo so bili vši brez vrednosti, zato ni bilo nobenega razloga, da so jih »privlekli na dan«. Če pa se komu od filmskih delavcev zdi kak film v kakšnemkoli pogledu zanimiv, naj si ga sam vrti, kolikor mu je draga, javnost pa naj pusti s takimi rečmi pri miru! Saj imamo za »vzgojok naših ljubiteljstva«.

Zalostno je, da moram o tem pisati. Še bolj žalostno pa je, ker sem prepričan, da so te besede zaman zapisane in da se v tem pogledu ne bo prav nič spremenilo, kajti za denar gre in kadar gre za denar, mora biti elastičen in samoiniciativen... Vendar ne na škodo drugih! Na to pa Društvo filmskih delavcev ne pomiclji.

Franc Štefe - Miško

ROJSTVO KOKRŠKEGA ODREDA

Kamniški bataljon

Predno spregovorimo o ustanovitvi Kokrškega odreda, je prav, da v grobem predgledamo nastanek in razvoj Kamniškega bataljona, ki se je v juniju 1942. leta vključil v Kokrški odred kot njegov I. bataljon.

Jedro Kamniškega bataljona so bili borce partizanskih čet in skupin, ki so že 27. julija 1941. leta začeli z oboroženimi akcijami v okolini Kamnika, Domžal, Rašice, na Moravškem, v Tuhinjski dolini in drugod. Z uspešnimi akcijami so opravili ogromno pionirske delo. Iskra upora se je razplamela in zajela ves kamniški okraj, rezultat tega pa je bil močan Kamniški bataljon, ki je v letu 1942 veljal za najbolj aktivno in uspešno enoto na levem bregu Save. V mnogočem so k temu uspehu pripomogle odlično izvedene priprave na vstajo, ki jih je vodil tamkajšnji vojno-revolucionarni komite, v katerem so bili Tomo Brejc, Marjan Dermastja, Tone Šturm, Franc Potočnik in drugi.

Najbrž ni Gorenje, ki se ne bi danes opominjal junaških povišev kamniških partizanov, ki so v teh dneh zaradi izredne aktivnosti vezali na sebe skoraj vse sovražnikove sile na Gorenjskem, nekaj pa celo iz Štajerske. Kdo se ne spomni pobesnelega divjanja nacistov, ki so se z vseh strani zaganjali, da bi strli izredno borbenost teh borcev in na ta način preprečili, da bi se odporedili. V takem položaju so partizani v Kamniškem okraju zdržali več mesecov. Zanesno jih je mogla premagati samo skrajna izčrpovanost zaradi nenehnih borb z daleko močnejšim sovražnikom in pa bližajoča se zima 1941-42. Zato se je del partizanov umaknil preko Save in se priključil II. štajerskemu bataljonu, drugi del pa se je vključil v Cankarjev bataljon in skupno z njim sodeloval v vseh borbah, med drugim v znani Poljanski vstaji in v bitki za Dražgoše.

Na področju Kamnika je preko zime ostalo le nekaj posameznikov.

Tako zatisje pa ni trajalo dolgo. Že sredi februarja 1942. leta se je iz Cankarjevega bataljona vrnilo 12 prvoborcev z Matijo Blejcem — Matevžem na celu.

Skupina borcev pod vodstvom Matevža je prešla Savo v Smledniku in nadaljevala pot preko Dobena in Palovč na Tuhinjsko. Zaradi precejšnjega snega so hoteli borce ostati vsaj za nekaj časa prikriti. Zatekli so

Leta 1943 razdejane Moravče

se v Kostanj k aktivistu Mihi Pestotniku, da bi od tam spet razširili in poživili partizansko gibanje. Ni pa se minilo teden dni, ko so bili partizani že izdati. Izdal jih je predsednik Marijine družbe v Kostanju,

Glas naših bralcev

Kaj je s Cerkovnico?

Na dopis »Vaščanov iz Lešč, vitira k Brezjam. Tudi ni res, objavljen pod naslovom »Kaj je s Cerkovnico« v predzadnjem številki »Glasu Gorenjske«, smo prejeli od Občinskega ljudskega odbora Črnivec in Kmetijske državne Brezje odgovora, ki stvar prikazujeta v povsem drugačni luči. Povzamemo glavne misli.

iz odgovora Občinskega ljudskega odbora Črnivec:

»Vaščani iz Lešč, ki niso nihče drug kot nekaj bivših izkorisčevalcev Cerkovnice, v dopisu grobo preobražajo dejstva, da bi prikrili svoje doseganje izkorisčanje splošnega ljudskega premoženja. Namestoma ne povedo, da je prišlo do razmejitve katastrske občine Lešč na dva dela ob skupnem sodelovanju zastopnikov bivših KLO Brezje in Lešč. O tem so sestavili zapisnik, začrtali nove meje, s katerimi se je tudi zastopnik iz Lešč strijal v zapisnik brez kakršnegakoli ugovora ali predloga podpisal. Duplikat zapisnika je bil dostavljen KLO Lešč z opozorilom na možnost pritožbe. Ker se KLO Lešč ni pritožil, je postal sklep razmejitve komisije pravomočen.

Ni res, da v novi upravni razdelitvi ni upoštevan gospodarski činitelj in da večina ozemlja nove katastrske občine gravitira k Lešču.

Res pa je, da od skupnih 382 ha nove katastrske občine Lešč II. najmanj 350 ha gra-

domnevna krivica bolj strašna, so jo zavili v bajko o stoletnem skupnem izkorisčanju te zemlje, četudi vsak leščanec pastiček ve, da je do leta 1941 to zemljo užival njen lastnik, to je leščanski župnik.

KZ Brezje je dalo to zemljo v najem pod ugodnimi pogoji, po katerih bo imela skupnost vsaj 99% več koristil, kot jo je imela pod upravo bivšega KLO Lešče. Gre za pospeševanje živinoreje. Niti eno teleso umetno osemnjene krave ne sme na našem področju v zaselku. Podpirali bomo vzdrževalce plemenjakov in skrbeli za potomstvo importiranega bikov. Veljavna rodovnika in molzne kontrole bo v korist kmetu in bajtarju, ki ima eno samo kralovo, do večje proizvodnje mleka pa bo imela vsa skupnost korist.

Menimo, da je spor za Cerkovnico že reelen. Dokaz za to so spisi na Občinskem ljudskem odboru Črnicev oz. spisila stvar bolj privlačna in si, izdati od pristojnih oblasti.

„Dama mojih sanj“

Vsi vemo, da nima nobena panoga umetnosti tolikšnega vpliva na ljudi kot filmi, ki so jih iz dneva in dan ogledujejo množice ljudi. In vendar, kako malo je filmov, ki so vredni, da jih vrtimo! Prav zgrozim se ob misli, koliko plaže prebavljajo ljudje dnevno po konjemotografih.

Morda mi bo kdo oporekal, če da moramo z odličnimi inozemskimi filmi vred odkupiti tudi manj vredne filme, izdelane zgolj za denar.

Recimo, da je to res in iz različnih razlogov neizbežno. Popolnoma nepotrebno in odveč pa je, da nas si podobnimi filmi krmu še Društvo filmskih delavcev iz Ljubljane. Iz kinoteke je odbral nekaj starih filmov in jih sedaj vrti v Kranju in meni si ga sam vrti, kolikor mu je draga, javnost pa naj pusti s takimi rečmi pri miru! Saj imamo za »vzgojok naših ljubiteljstva«.

Zalostno je, da moram o tem pisati. Še bolj žalostno pa je, ker sem prepričan, da so te besede zaman zapisane in da se v tem pogledu ne bo prav nič spremenilo, kajti za denar gre in kadar gre za denar, mora biti elastičen in samoiniciativen... Vendar ne na škodo drugih! Na to pa Društvo filmskih delavcev ne pomiclji.

področju prav gotovo zasledili partizane. Pri tem so se temeljito ušteli. Ves dan so zaman stikali za partizani, ko pa so zvečen odšli, so jim partizani tik za hrbotom začiali most na Podhrški.

Od 2. maja dalje so se partizani zadrževali na Osnovčku, na hribčku, ki leži nekoliko severneje od Smartnega v Tuhinjski dolini. Zaradi izredno dobrega strateškega položaja, ki ga ima hribček, so se name-

Ostanki čevljarske delavnice Kokrškega odreda

nili ostati tod dalj časa. Utaborili so se prav na vrhu, od koder so zlahkoto obvladali položaj in začeli kopati strelski jarki in utrjevati nasipe. Da bi izzivali Nemce na hajko, so na najvidnejšem kraju izobesili partizansko zastavo.

Teden dni so partizani preživelvi vrha. Počutili so se popolnoma varne. Biti teden dni na istem kraju, je za tiste čase, posebno za partizane na levem bregu Save, pomnilo res veliko.

(Nadaljevanje sledi)

Gospodarske novice iz vse domovine

ELEKTRIFIKACIJA PROGE REKA-ZAGREB

Potem ko so končali elektrifikacijo proge na področju železniškega krajišča Reka-Sušak, se začeli z elektrifikacijo v smeri proti Zagrebu. Najprej bodo elektrificirali 10 km proge in sicer do postaje Škrijevo, nakar bodo nadaljevali proti Srbškim Moravicom.

NAŠ LOVEC NA REAKTIVNI POGON

Dr. Ivan Levačič in podpolkovnik Dragoljub Bešlin sta konstruirala nov prototip reaktivnega loveca-rušilca in mu dala oznako »452«. Strokovnjaki trdijo, da je novo letalo boljše od reaktivnega letala-bombnika, ki smo ga doslej izdelovali in ima tudi določene prednosti pred inozemskimi: je mnogo manjše in lažje kot inozemska in bo lahko vzletelo s slehernega prikladnega terena ali celo katapulta.

NOVA TOVARNA KEKSOV

Delavci tovarne »Soko« v Beogradu so sklenili uporabiti 9,5 milijona dinarjev presežka svojega plačnega sklada za zgraditev nove tovarne keksov. Dvodnistrojna tovarna bo imela sodobne avtomatske naprave in bo ena najmodernejših v Srbiji.

»BRODOSPAS« V GRŠKIH VODAH

Naše podjetje za dviganje potopljenih ladij »Brodospas« je pričelo ta mesec dvigati 2 tisočtonski parniki, ki je potopljen v pristanišču Naplion (Grčija). Med Grki je precej zanimanja za delo tega podjetja in bo najbrž prišlo do sklenitve številnih pogodb.

Žal pa ta pevskoglasbena revija, z izjemo nekaj točk, kva-

Mladinski festival na Jesenicah

Mladinski festival, organiziran v počastitev rojstnega dne maršala Tita, postaja tradicionalni praznik jeseniške mladične. S številnimi prireditvami dokazuje mladina nekaj dni zapored svoje uspehe v fizkulturni in prosveti.

Letošnji festival se je začel 19. maja, ob prihodu republike Titove šafete na Jesenice. Otvoril ga je pokrovitelj festivala in predsednik LOMO Jesenice tov. Maks Dolinar, ki je med drugim dejal, naj bodo dnevi festivala tokrat in v bodoče največja manifestacija ljubezni do maršala Tita. Po otvoritvi je odšla mladina na prostovoljno delo, kasneje pa je prisostvovala otvoritvi razstave tabornikov v »Domu Partizana«. Slike, orodje, opremo ipd., kar nam vse dokažejo vzorno delovanje jeseniških tabornikov, združenih v »Rodu jeklarjev«, si je v času festivala z zadovoljstvom ogledalo ogromno število Jeseničanov.

Vse festivalne dni od 19. do 25. maja so se vrstile kulturno-prosветne in fizkulturne prireditve, kakor gledališke predstave, koncerti, šahovske simulante, šahovski brzoturnir, nogometne, odbojkarske in strelanske tekme, partizanski pohod itd. Med kulturnoprosvetnimi prireditvami je razen gostovanja hruščanske mladične z drago Mire Pucove »Ogenj in pepel« ter dobrovolske mladične s Finžgarjevo ljudsko igro »Divji lovec« vredna omemb je pevskoglasbena revija, na kateri je nastopilo nekaj sto mladincev in pionirjev. Razen pionirskega zborja jeseniške gimnazije, moškega in ženskega zborna. Vajenške šole ter ženskega in moškega zborna Metalurške šole je nastopil še pionirski tamburaški zbor z Blejske Dobrave, mladični tamburaški zbor z Javornika in kot recitatorji gojenci jeseniške Glasbene šole.

Žal pa ta pevskoglasbena revija, z izjemo nekaj točk, kva-

litetno ni bila na zadovoljivi višini. V bodoče bo nujno posvetiti pripravam več časa, tako da bodo nastopi ne le mnogi, temveč tudi kvalitetni.

Krona fizkulturnih prireditv je bil pionirski in mladični nastop na igrišču »Jožeta Gregoriča«. Že paradna povorka izpred Titovega doma igrišča, ki so se je udeležili z mladino vred tudi zastopniki mnogočnih organizacij in gostje, je bila zelo slavnostna. V nasprotju s kulturnimi točkami, je bilo med telovadnim nastopom vseskozi opaziti kvalitetno. Pri prostih vajah je se delovalo blizu tisoč pionirjev in mladičev, pri orodni telovadbi pa so bili mladiči zelo častno zastopani. Zasluga za uspeh telovadnega nastopa gre v prvi vrsti telovadnima profesorjem jeseniške gimnazije tov. Wlissiakovim in Smitsku, nekaterim članom »Partizana« ter vsemu profesorskemu zboru jeseniške gimnazije. Veliko razumevanje za mladični festival je pokazalo tudi jeseniško Mestno gledališče, ki je v festivalnih dneh priredilo za jeseniško mladično zaključeno predstavo tridejanki M. Pucove »Operacija« in sicer brezplačno.

Na zaključni večer festivala, pretekli ponedeljek, so prejele najboljše skupine in najboljši posamezniki diplome in nagrade. P.U.

Iz sodnih dvoran

Javna razprava proti bivšim funkcijonarjem radovaljškega okraja, ki je bila zaključena prejšnji teden, je šla nekako mimo širše javnosti. Na zatožni klopi so sedeli bivši predsednik okraja Drago Kuralt, šef uprave za dohodke Vladimir Torkar, poverjenik za gospodarstvo Ivan Hrovat in zaprisežena okrajna cenzila Franc Soldič in Pangerc. Soobtožena

sta bila tudi Bohinc in Pirc.

Prvi trije obtoženci so tipični primer, kakšen ne bi smel biti danasni uslužbenec in funkcijonar. Vsi trije so gledali vse preveč na svoje osebne koriste, medtem ko jim je bila skrb za ljudi, za skupnost, deveta brigata. Drago Kuralt si je n. pr. v Lescah začel graditi lastno vilo. Da dobi sredstva za to, je seveda izkorisčal svoj službeni položaj in se ni sramoval niti kraje kamna. Razen tega je nedovoljeno manipuliral z lesom in se posluževal drugih podobnih malverzatorij.

Ker Vladimiriju Torkarju placi za osebne potrebe ni zadušala, si je skušal pomagati na ta način, da je od posameznih strank sprejemal podkupnine in to celo za take stvari, ki bi jih moral storiti po službeni dolžnosti. Tudi svoj osebni avtomobil je popravil na račun okraja. Njegov zvesti pomočnik je bil bratanc Franc Soklič, ki pa se je razen tega bavil tudi z zakotnim pisanjem.

Ostali obtoženci so zakrivili raznina manjša kazniliva dejanja. Sodišče je obosodilo Dragu Kuraltajo na 3 leta zapora, Vladimira Torkarja na 3 leta in 6 mesecev zapora, Franca Sokliča na 2 leti in 4 mesecev zapora, Ivana Hrovata na 7 mesecev zapora, ostale pa na manjše pogojne kazni.

do lotili dela in ga še letos do dokončali, če — bo dovolj cementa!

V začetku smo omenili, da so za elektrifikacijo Žirovškega vrha namenili milijon dinarjev. Tu je treba dodati, da del teh sredstev pripada občini Gorenja vas, pod katero spada del tega območja. Kar kor vse kaže, bo že letos zazorela luč. Kmetje so se s povsem vredno vmemoto lotili kompanjam, pripravljanja drogov, za katere so sami dali les, jih postavili in celo kupili žico. Vrednost vsega, kar so sami prispevali z delom ali v materialu, znaša skoraj milijon dinarjev.

Pri vsej tej graditvi pa ne smemo pozabiti na zadružni dom, ki ni zajet v investicijskem programu. Pritlije in prvo nadstropje je že dograje-

no, letos pa nameravajo zgraditi še drugo nadstropje, tako da bo dom do zime pod streho. Zgodovina graditve zadružnega doma je kaj čudna. Še danes nimajo popolnih načrtov. Vedno so jih dobili le za sproti, pa so zato dostikrili morali kaj spremiščati ali popravljati. Zato seveda ni šlo brez škode. Upati je, da bodo vsaj sedaj, ko se dela bližajo zaključku, izprosili gradbenika, ki jim dela načrt. Sami so si pomagali, kakor so znali, tako da je delo, čeprav počasi, vedno napredovalo. Letos je kmetijska zadruga prispevala 1,3 milijona dinarjev, vaščani pa del lesa, staro zeleno itd. Opeko so si že preskrbeli in če dobiti še nekaj kreditov, bo zadružni dom letos gotov.

Vse kaže, da se z dobro voljo lahko marsikaj stor!

do lotili dela in ga še letos do dokončali, če — bo dovolj cementa!

V Žirovski šoli je že dalj časa pouk, čeprav še ni dogradena. Le zaslimo so uredili 15 učilnic, posloplje pa je že več ali manj v surovem stanju. In ne samo to. Dograditi je treba še cel trakt s telovadnicom, kuhinjo za centralno kurjavo in stanovanje za hišnika. Ves svet okoli šole je potrebnoograditi in speljati cesto. Tega se bodo še letos lotili (delno so že začeli), vendar jim dela skrbi cement. Če bo tega dovolj, tedaj bo delo uspešno napredovalo, saj so vaščani pripravljeni pomagati z udarniškim delom.

Solo v Račevi že gradijo. Z udarniškim delom so pripravili in prepeljali nad 80 m³ kamna ter kakih 50 m³ peska. Celo cesto so morali speljati iz kamnoloma. Vse to so opravile pridne roke vaščanov ob pomoči strokovnih delavcev — mineraljev. Tudi les je že pripravljen, čeprav so imeli preglavice s sečnimi dovoljenji. Dobili so jih z zamudo, takoj da so imeli dvakratno škodo. Kmetje so bili namreč pripravljeni sami posekat les in ga darovati, sečna dovoljenja pa so napravila tolkščno zamudo, da jih je prehitelo delo na polju. Na drugi strani pa so prav iz istega vzroka zamudili posek, ko je bil les goden. Tudi nešteči delavci, ki si grade hišice, so bili na enak način prizadeti. Prav bi bilo, da se kaj taktega ne ponovi več.

Vodovoda, ki je v letošnjem programu, najdražji objekt (5 milijonov), še niso začeli graditi. Čakali so na načrte, ki so sedaj že gotovi in jih v kratkem dobijo. Takoj se bo-

Za javno razpravo o problemih otroških vrtcev

Na pobudo odbora za zaščito matere in otroka pri Svetu za socialno skrbstvo okraja Kranj so bile pred dvema mesecema postavljene komisije, ki so pregledale stanje v mladičnih, vajenških in dijaških domovih, v otroških vrtcih in jaslih. Pretekli teden so se te komisije sestale skupno z upravniki ustanov in predsedniki tistih občinskih svetov za zdravstvo in za šolstvo, na področju katerih so te ustanove.

Posvetu je prisostvoval tudi zastopnik okrajnega zbora proizvajalcev, Zvezde borcev in Zvezde prijateljev mladične. Dani so bili številni koristni predlogi glede izboljšanja razmer v domovih, ki jih bo nujno realizirati. V želji, da se spožna širši krog javnosti s temi družbenimi problemi, začenjamо objavljati izvlečke iz komisijskih zapisnikov, želimo pa, da povedo svoje mnjenje tudi bralci.

Na področju kranjskega okraja je 6 otroških vrtcev z 208 predšolskimi in 87 šoloobveznimi otroki. Vseh predšolskih otrok v starosti od 2 do 7 let je 5797, takoj vključujejo vrtce komaj 3,5% predšolskih otrok.

Delovni pogoji družin so zahtevali ustavljanje takih tipov otroških ustanov, ki so prilagojeni delovnemu času staršev in krajevnim potrebam. Zaradi tega in zaradi materialnih težkoči ne obstoji na področju kranjskega okraja še noben idealno urejen vrtec, ki bi služil predvsem vzgoji predšolskih otrok. Vrtca na Planini in na Golniku so skoraj brez igrač, prav tako v vrtcu na Planini in na Stražišču, medtem ko so v vrtcu na Golniku cesti zelo iznajdljivi in mobilizirajo včasih večje število vajencev in žena za izdelavo igrač, zbirajo časopisni papir, da jim naredi igrača »Plastika«, iščejo ilovico, ki nadomešča dragi kit. Uspeh je torej v veliki meri odvisen od iznajdljivosti vzgojiteljev in uprave vrtca.

S prehodom na samostojno finansiranje se je spremenil tudi socialni sestav otrok v vrtcih, same ustanove pa so začele v velike gospodarske težave. Pred gospodarsko osamosvojitvijo je bilo v 8 vrtcih 543 otrok, do junija 1952 pa je padlo število že na 189 otrok. V vrtcu na Golniku cesti je odpadlo 17 najpotrebnjih otrok, prav tako tudi na Planini, vrtca na Primorskem in v Zeleznikih pa sta bila ukinjena. Najpotrebniji otroci so bili ponovno prepuščeni cesti, v vrtcih pa so ostali predvsem otroci srednje situiranih staršev, v edenskih tudi nekaj takih, do katerih materje nismo dovolj izkoristili.

Za izboljšanje težkega gmotnega stanja in pritegnitev socialno moralno ogroženih otrok v te ustanove je izdal republiški svet za socialno skrbstvo navodila, po katerih so okrajni in občinski odbori dolžni prispevati določeni zneski.

Zbori volivcev v Kranju

(Nadaljevanje s 1. strani) gradnjo, postopek pri razlastitvi »Majdicedvega otoka« itd. Mnogo je bilo tudi kritičnih menjen, med drugim to, da se vse preveč gradi in ureja v centru mesta in premalo na periferiji, dalje, da se nekatera dela izvršujejo po premalo točnih načrtih, da je premajhna storilnost pri nekaterih delavcih »Komunale« itd.

Prav tako živahnja je bila tudi razprava o predlogih novih odlokov, ki so bili skoraj prvič dani v predhodno obravnavanje zborom volivcev. Volivci so v glavnem odobravali uvedbo večine mestnih takov, predlagali pa so nekatera spremembe in olajšave v primerih, kjer bi te takse občutne priprave delovne ljudi oziroma družbeni organizacije. Tako so na primer kritizirali takso na vozniške, na letake itd. Pri tem pa se seveda oglašili tudi nekateri znani »zagovorniki« in-

teresov delovnega ljudstva, ki so skušali te takse kar od kralja prikazati kot neumestne in kot zgolj izkorisčanje delovnih ljudi (kot da izkupiček takšne bo šel prav za potrebe delovnih ljudi).

Pri razpravi o predlogu odloka o delitvi sklada povišanih najemnin za stanovanja in lokale so volivci predlagali večje ugodnosti oziroma oprostitev za lastnike manjših stanovanjskih hiš, hkrati pa so zahvaljujejo vodoberje in pritegnitev socialno moralno ogroženih otrok v te ustanove in proučevanje zborom volivcev. Potreben je bilo v tem času le obravnavanje dejurnih špecerijskih in morda še nekaterih drugih obratov. V zvezci s to razpravo pa je bilo vse obsođeno vredno prostoško ponanjanje nekaterih trgovskih uslužencev na zboru volivcev mestnega centra. Ti so z grobim vpadanjem v besedo drugej govornikov in z raznim neumestnim medkllici motili reden potek zborov in skušali na vsak način izsiliti zanje ugodno odločitev. Ko so to končno dosegli, pa so kratkomalo zapustili zbor, kot da jih vse drugo, kar se v mestu ureja, prav nič ne briga. Tako so zahvaljujejo vodoberje in pritegnitev socialno moralno ogroženih otrok v te ustanove in proučevanje zborom volivcev.

Pri razpravi o obratovanem času trgovskih in gostinskeh obratov je večina volivcev izrazila mnenje, da se lahko ustreže želji trgovskih uslužencev, da bi bila večina trgovin ob sobotah popoldne zaprta. Potreben je bilo v tem času le obravnavanje dejurnih špecerijskih in morda še nekaterih drugih obratov. V zvezci s to razpravo pa je bilo vse obsođeno vredno prostoško ponanjanje nekaterih trgovskih uslužencev na zboru volivcev mestnega centra. Ti so z grobim vpadanjem v besedo drugej govornikov in z raznim neumestnim medkllici motili reden potek zborov in skušali na vsak način izsiliti zanje ugodno odločitev. Ko so to končno dosegli, pa so kratkomalo zapustili zbor, kot da jih vse drugo, kar se v mestu ureja, prav nič ne briga. Tako so zahvaljujejo vodoberje in pritegnitev socialno moralno ogroženih otrok v te ustanove in proučevanje zborom volivcev.

Mnogo se govori o pospeševanju živinoreje, mnogo pa tu, da o tem, da je naša živinoreja nazadovala. Mestni ljudje, ki o teh stvareh ne razumejo dočnosti, pa vendar vedo, da še dostikrat primanjkuje mesa in da je mleka premalo, tako da ga niti najpotrebniji, niti otroci ne morejo dobiti. V tem je pravzaprav tisto slabje stanje naše živinoreje. Kranjski okraj, ki je včasih mleko in mlečne izdelke prodajal v druge krale, včasih pa jih niti prodajati ni mogel, danes dobiti mleko za svoje potrebe iz daljnje Tolminške. Vzrok temu je premizko številčno stanje živine, temveč nizka proizvodnost krvat molznic.

V celoti vzeto so ti zbori volivcev v Kranju pokazali veliko zanimanje prebivalstva za skupne mestne zad leve in njihovo željo za napredek mesta. Dali so mnogo koristnih pobud in umestne kritike in s tem učinkovito prispevali k uspešnemu delu ljudskega odbora.

Potreben je le, da bo ljudski odbor te pobude in predloge uvaževal in s tem tudi poročal na prihodnjih zborih.

Tržiške planine

Ne mislim na vrhove strmih skalnatih sten, ki odmaknje od življenja s svojo tajino, v katerih s. je kmečki človek poiskal prostor, da tudi tu pridele vsakdanji kruh. Ta prostor imenujejo kmečki ljudje planino in ta prostor jih privlači, jih zavaja, jih za posluje; tu zgradijo majhno zavetišče zase, za svojo živino, pa tudi za vas, kadar se vračate s planine ali z vrha gore, kot pravijo kmečki ljudje. Pa še ob nedeljah in praznikih, kadar se namenijo v planino,

PO VASEH IN MESTIH GORENJSKE

Iz Loke

Zategel pisk sirene v lesuem podjetju »Jelovica« je 18. maja pozno zvečer opozoril na požar, ki je izbruhnil v »Građisku«, in se naglo siril proti bližnjim lesenim šupam »Jelovice« ter grozil z upepelitvijo tega podjetja. Ognju so se prve zoperstavile gasilske ekipi Gorenjske predilnice, MLO Škofja Loka in gasilska ekipa »Jelovice«, katerim so prišle kmačlu na pomoč enote JLA iz Šk. Loke in gasilske cete od drugod. Več ko dve uri je trajala borba z ognjenimi zublji, preden se je posrečilo požar ometiti in tako zavarovati podjetje »Jelovico«. Pri gašenju so se posebno izkazale enote JLA, ki so z nadčloveškim pogonom in požrvovalnostjo gasile s kemičnimi sredstvi. Njim in gasilskim enotam se kolektiv lesnega podjetja »Jelovica« toplo zahvaljuje, saj so s svojo požrvovalnostjo preprečili več stomilijonsko škodo.

Iz Kamnika

V juniju bo kamniški Rdeči križ organiziral akcijo za prostovoljno zbiranje krvi. Prepričani smo, da bodo tudi v kamniškem okolišu pravilno razumeli to človekoljubno akcijo in da uspeh ne bo manjši kot drugod. Krvodajalci, jave!

Iz Mengša

Pred nedavnim smo si učenci strokovne šole v Mengšu ogledali tovarno avtomobilov v Mariboru in Mariborski otok. Tamkajšnji obratovodjā nam je razložil pomen tega otoka za našo industrijo in za preskrbo prebivalstva z električnim tokom. Na številna vprašanja o elektrarni nam je vodil z veseljem odgovarjal. Razen tega smo obiskali še teksilne tovarne, faverne, pohištva in tovarno »Franc Leskošek«. S hrano in prenočiščem so nas preskrbeli v tovarni »TAM«, kjer imajo lastni Dom učencev v gospodarstvu. Za gostoljubje se učenci zahvaljuje-

vali, da so bodo udeleževali prostovoljnega dela v skupinah: vsako društvo ali organizacija organizira na dočeni dan »udarniško delo« za svoje člane. Izkušnje kažejo, da je bil ta sklep dober. 4. maja je prostovoljno delo začelo Ljudski odbor mestne občine, ki je prišel na delo polnoštveno. Sledilo je vodstvo tržiškega turističnega društva, potem izvršni odbor krajevnega sindikalnega sveta in mestni komite Zveze komunistov, našo športno društvo »Ljubelj« in telovadno društvo »Partizan«, mestni odbor Socialistične zvezde, AFŽ, rezervni oficirji, Zvezza borcev, predvojaška vzgoja, strelska družina »Anton Štef« — Kostja, Avtomobilsko in motociklistično društvo. Prostovoljno delo je vsak popoldan, ni pa ob nedeljah, ker je dan namenjen počinku.

Tržič hitro olepšujejo. Tukristično društvo je razvilo močno propagando za lepšanje mesta, ki ima mnogo pogojev, da postane pravo turistično središče. Ljudski odbor mestne

Sobota, 6. junija ob 20. uri: džipu, 31. maja nemški bar Miroslav Krieža, »V agonijski«, vni film »La Paloma«. Predstavitev Drama SNG-Ljubljana, red A in izven.

KINO

Kino »Stožič«, Kranj: 30. in 31. maja mehiški film »En dan življenja«. V soboto ob 18. in 20. uri ter v nedeljo ob 10. in 21. uru nemški barvni film (film je podnaslovljen) »La Paloma«. V nedeljo ob 8.30 uru matineja švicarskega filma »Štirje v džipu«.

Kino »Svoboda«, Stražišče: 30. maja švicarski film »Štirje v džipu«. Predstave ob 17. in 19. uru; ob 21. uru in v nedeljo ob 15., 17. in 19. uru nemški barvni film »La Paloma«. V nedeljo ob 10. in 21. uru mehiški film »En dan življenja«.

Kino »Partizan«, Kranj: 30. maja švicarski film »Štirje v

GASILSKI KOTIČEK

TRŽIŠKI GASILCI RAZVILI NOV PRAPOR

Preteklo nedeljo je tržiško gasilsko društvo ob prilici gasilskega dne razvilo nov prapor, kateremu je kumovača Okrajna gasilska zveza Kranj.

V ranem jutru so prihajali na svečanost gasilci sosednjih enot. Prisostvovalo je več sto članov in članic, mladincev in plomirjev iz 26 gasilskih društev. Zbrali so se na prostoru pred pošto, od koder so krenili z godbo »Svobode« na Glavni trg, kjer je bila pred poslopjem LOMO slavnostno okrašena tribuna za častne goste.

Slavnost je pričel predsednik domačega gasilskega društva Tine Dornik — poveljnik OGZ. Po himni so prejeli tov. Jože Tadelj, Alojzij Štef in Tome Dornik odlikovanja za plodno gasilsko delo. Potem je predsednik OGZ tov. Viktor

Bizjak pripel na novo razviti prapor traku, predsednik LOMO tov. Cerar pa zabil prvi spominski žebelj. Sledilo mu je še 70 predstavnikov tržiških množičnih organizacij, tovarniških vodstev in delovnih kolektivov. V imenu Republike gasilske zveze je zabil žebelj najmlajši in najaktivnejši pionir iz Tržiča, Nikolaj Hladnik, ki je v govoru pozdravil Tita in obljubil gasilstvu zvestobo. Prisotna množica ga je topilo pozdravila.

Po končani slovesnosti je gasilskemu dnevu v čast z uspehom koncertirala godba tržiške »Svobode«, pod vodstvom Rudolfa Ahačiča. Svečanost so zaključili z ljudskim rajanjem.

Razvitje praprora je bilo nekaj uvod v slovesnosti, predvidene za 70 letnico tržiškega gasilskega društva. Za pomembni jubilej bo v Tržiču prvi pionirski gasilski festival.

Tito v Kranju! Izposoja leposlovne, poučne, politične in znanstvene knjige v slovenskem, srbohrvaškem, rumenskem in nemškem jeziku.

Oprta je dnevno od 10. do 12. ure in od 14. do 18. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure. Ob nedeljah zaprta.

Občine je pokazal lepo pobudo in izdal odlok o obveznem beljenju pročelij poslopij v mestu. Mestno podjetje je doslej preplešalo že kakih 15 poslopij, večinoma na Glavnem trgu, postopoma pa se bo ta o-lepševalna akcija razširila na ves Tržič. Stroške krijejo se veda hišni lastniki, saj se vse to izvaja v sporazumu z njimi.

Iz Domžal

V Zlatem polju je ubila strela delavca Jožeta Remsa. Ob grobu so se od umrela tovariša poslovili člani SKUD na Količevem in delavci tovarne kartona v lepenke na Količevem, kjer je bil tudi on zaposten. Tovarniški pevski zbor mu je ob odpitem grobu zapel nekaj žalostink.

Pred kratkim so pred tovarno »Induplati« v Jaršah odkrili spomenik padlim borcem in talcem. Na svečanosti je govoril tov. Tomo Brejc. Navzoč so bili svojci padlim in ogromno ljudi iz okolice, čeprav je ves čas deževalo.

Iz Kovorja

V Kovorju so se že dalj časa pripravljali na postavitev spomenika padlim talcem in borcem, vendar so šele lani na občinem zboru Zveze borcev izvolili pripravljalni odbor s tovarniškim Drobničem na čelu. Ta se je za stvar tako resno zavzel, da bo spomenik že 31. maja slovensko odprt.

Spomenik bo stal sredi vasi, na kraju, kjer so 1942. leta padli prvi talci. Visok bo 9,6 m in bodo dali zanj 600 tisoč din, kar je za Kovor že lepa vsota. Nekateri so pokazali veliko razumevanje pri zbiranju prostovoljnih prispevkov za spomenik. KZ Kovor je prostovoljno nakazala 50.000 din, odrezali pa so se tudi nekateri posamezniki, kakor Janez Dobre (2000 din), M. Spenda (1000 din), Tončka Kne, Albin Zupan, Mušič, Vido Drobnič (vsi po 1000 din) in drugi.

Iz doslej zbrane vsote je videti, da je večina ljudi navdušena nad gradnjo spomenika.

Slovesni otvoritvi doma je se se že lotili, nekaj pa tudi dokončali. Tako so pred nedavno dejali opiti Blažič v gostilni »Pri Jurčku«, da bo takrat, ko bo tov. Kern pred svojo hišo vsadil oreh, večja slavnost kaže ob odkritju spomenika. Da tako misli, je razumljivo, saj je sam dezertiral iz NOB in nato pred partizani pobegnil na Koroško, od koder se je baje vrnil šele po osvoboditvi. Zaradi takih čevelkačev bo spomenik vseeno stal! Člani Zvezze borcev bodo kakor med NOB tudi tokrat dokazali, da svoje naloge temeljito in dosledno opravijo. F. F.

Iz Poljan

V Poljanski občini si z vsemi silami prizadevajo, da bi čimprej uresničili investicijski program za leto 1953. Vsi deli, ki jih predvideva ta program,

čakajo le še na potrditev načrtov, nakar se bodo podali na delo.

Posebno poglavje v tem programu pa predstavlja elektrifikacija. Luč naj bi dobile naslednje vasi: Dolenje in Gorenje Brdo, Vinharje, Podobeno in Javorje. Na Brda je treba speljati priključek voda s Hlavče njive (vrhniški daljinovod), Vinharje zvezati s centralo v Poljanah, Podobeno in Javorje pa imata od lanskega leta lastno centralo, le vod je še treba napeljati. Vaščani vseh omenjenih vasi so se sami podali na delo in pripravili drogove, jih postavili, tako da je doslej napeljane tudi precej žice. Trenutno so dela mašo v zastoju, ker primanjkuje žice, vendar jih to ne bo zadralo, da ne bi že v letošnjem letu pričeli v svojih hišah električne luči.

SPORT

Dom na Lubniku je že odprt

Lubnik, najvišji vrh Škofje loške pogorja, je bil domačin že od nekdaj drag. Zato so 1932. leta postavili na njem planinsko kočo, ki so jo 1943. leta partizani požgali, da se ne bi še tu vgnezdzili Švabi. Kmalu po vojni so začeli Lodenčani misli na obnovitev označil željo, da bi tudi na Ratitovcu in Blešču kmalu zrasla planinska domova.

Za tov. Zecherom je govorilo še več predstavnikov planinskih organizacij in ljudske oblasti, med njimi Tine Oman, predsednik PD Škofja Loka, ki je oživil zgodovino loške planinske organizacije, dalje Lovro Planina, stari odbornik, ki je s preprostimi, a prisrčnimi besedami poslušalce nenevadno navdušil, nato sta se zvrstila predstavnika mestnega komiteja in LOMO Škofja Loka, predstavnik Planinske zvezde Slovenije, komandan Škofje planinske enote JLA in 8 predstavnikov planinskih društev iz Ljubljane in Gorenjske. Govorniki so ob pozdravih izročili najrazličnejša darila za novi dom, n. pr. sliko maršala Tita, stensko uro, predstavniki društva pa slike planinskih domov, ki jih imajo v oskrbi itd.

Celo za kulturni program so poskrbeli planinci. Na otvoritvi so povabili pevce iz Sv. Duha in Virmaš, SKUD »Tone Šifrer« iz Škofje Loke pa je vse zbrane presestile z za to priložnost sestavljenim orkestrom.

Slavje je bilo že zaradi pomembnega dogodka, odličnih gostov in velikega števila planincev dovolj slovesno. Zavest,

da proslavljajo z otvoritvijo domačin rojstni dan maršala Tita, kar je poudaril zlasti Boris Zilcher, pa je slavnostno vzdušje še povečala.

Vse poti do Domu na Lubniku so skrbno markirane, tako da pride iz Škofje Loke v pičih dveh urah na cilj. Skoraj do vrha Lubnika vodi lepa planinska cesta, torej je mogoče tja tudi z avtomobilom. Od ceste do koče je le 40 minut hoda. Izletniki, Dom na Lubniku vas pričakuje!

Tekmovanja v tekstilni šoli

Pred dnevi je bilo zaključeno lahkoatletsko prvenstvo Tekstilnega tehnikuma v Kranju, na katerem je sodelovalo 40 tekmovalcev. Kljub zelo slabemu vremenu, so rezultati zavoljivi.

Moški:

tek na 100 m: Balantič 11,9, Mirtič 12,7; tek na 200 m: Balantič 25,3, Dokl 25,8; tek na 1000 m: Petek 2,51,8, Dokl 2,53,4; skok v daljino: Balantič 6,12, Novak 5,77 m; skok v višino: Jakšič 1,59 m, Novak 1,56 m; Met krog: Jakšič 12,31 m, Novak 11,30 m.

Zenske:

tek na 60 m: Humer 9,3, Sekirnik 9,4; tek na 200 m: Humer 34,1, Sekirnik 36,1; skok v daljino: Sekirnik 3,30 m, Humer 3,74 m; skok v višino: Likar 0,95, Jurčevič 0,95 m; met krog: Malovič 9,62, Likar 8,59 m.

Gorenjski pionirji za šahovnico

Na poseben način so proslavili gorenjski pionirji šahisti letosnjki Titov rojstni dan.

Na mošvenem brzopotezem turnirju so se zbrali v nedeljo, 24. maja mladi šahisti s Koroške Bele, iz Radovljice, Tržiča, Smlednika, Škofje Loke, Reteč in Kranja. V vsaki izmed 14 ekip je bilo po osmih tekmovalcev. Po topljem zajtrku pod košatimi kostanji so se tekmovalci razdelili v tri skupine: najmlajši — do desetega leta v A skupino, starejši, večidel dijaki nižjih gimnazij, pa v B-1 in B-2 skupino.

V A-skupini so pionirji iz Stražišča hitro odločili bitko v svojo korist. V B-1 so zmagali Smledničani, v B-2 Tržičani. V odločilni — finalni tekmi so fantje iz smledniškega vzgajališča Tržičane premagali in jim od 8 točk odvezeli kar 6.

Zmagovalec mlajše skupine — Osnovna šola Stražišče in starejše — ekipa iz Smlednika sta prejeli poleg prehodnega pokala, velike šahovske trdnjave, še po en žepni šah, vse druge ekipe pa dr. Bajcevo »Šahovsko začetnico« in šahovski notes. Tako se bodo pionirji lahko še bolje pripravili na prihodnje srečanje za 62. rojstni dan maršala Tita, velikega prijatelja šahovske igre.

Istočasno kot pionirji so se borili za prvo mesto mladinci kranjskih strokovnih šol in višje gimnazije. Ekipa I. gimnazije je z 19 in pol točkami zasedla prvo mesto in zato prejela lepo knjižno nagrado — dr. Milana Vidmarja »Po stoletju ob Šahovnic«. Mlekarška šola je dobila 17 in pol toček, Puškarska in Tekstilni tehnikum po 11 in pol, Vajenška šola pa 10 toček.

Prvokategorik Bojan Fajon je po končanem tekmovanju odigral z 11 mladincim simul tanko in jo komaj odločil v svojo korist z rezultatom 6 in pol proti 4 in pol.

100.000 dinarjev
lahko dobite, če kupite tablico
III. KOLA TOMBOLE GLUHONEMIH
Žrebanje 7. junija 1953

Nekaj za naše žene

Kako bomo vlagale češnje

Kakor grozje in češnje, ta minke litra vode, nakar postavimo posodo na rob štedilnika ter sladkor, dokler se ne raztoplji, pridno mešamo. Šele ko je raztopljen, ga postavimo v ogljnik. Med vremenjem pobramo pene s čisto penovko ali žlico in pazimo, da se sladkor ob robu ne prime. Vsakič, ko peno pobremo, penovko z njo zem ostrgamo. Tako očiščen sladkor postavimo vreti vse dolej, dokler ne teče v gostem, širokem curku. Za pol kilograma češnje potrebujemo 100 do 250 g sladkorja, kakršne so pač češnje. Nikoli ne skoparimo s sladkorjem, zatočaj dobro oslajen kompot bomo lahko med uporabo zalile, pa bo še vedno prav okusen.

Oslajeno vodo ali sladkor za vkuhanje takole pripravimo: Češnje kuhamo 20 do 30 minut, v lonec vsujemo na pol kg nut; kisile manj časa kakor sladkorja samo eno do tri osladke. Če nimamo loneca za

vkuhanje, potem se poslužimo navadnega večjega lonca, obložimo dno s senom ali z zelo finimi oblanci in položimo na to oblogo kozarce s češnjam. Tudi med kozarce stlačimo malo sena ali oblancev, nato pa naličimo toliko mrzle vode, da bo gledala iz nje samo četrtnina vsačkega kozarca. Voda naj v pokritem loncu vre 20—30 minut. Kozarce ohladimo kar v loncu. Ko jih vzamemo ven, pogledamo, če so dobro zaprti (slabo zaprte moramo še enkrat prekuhati), jih pazljivo pretresemo, tako da se sadje dobro napije soka in poleže na dno. Če se prvi dan ne sesede, ga moramo še drugi oziroma tretji dan previdno stresti.

Pri pokrivanju kozarcev za vlaganje moramo paziti, da so pokrovci in gumijevi obročki zelo čisti in suhi. Gumijevi obročki namakamo pred vkuhanjem nekaj ur v topli vodi, ki smo jih dodale malo sede, nakar jih splahnemo z mrzlo vodo.

Češnje v sladkorju: V sladkorju vkuhanje sadje ima to prednost, da ga vzameš lahko nekaj iz kozarca, pa se preostali kompot ne bo pokvaril. Pred uporabo ga razredčiš s prekuhanjo hladno ali mlačno vodo.

Rdeče, trde češnje stresi v vročo vodo. Ko splavajo na vrh, jih zloži na rešeto, da se odcedete. Za kilogram češnje porabimo kilogram sladkorja, ki ga toliko časa kuhamo, dokler ni popolnoma čist. Potem češnje v sladkorju prevremo. Kasneje sadeže odstranimo v čisto posodo, v kateri še nikoli ni bilo nič mastnega, sok pa znova prevremo in nato še vročega zlijemo na češnje. Ko se ohladi, položimo vrhu tekočine čist pivnik in posodo prekrivemo. Naslednji dan sok dvačkrat prevremo in ga dvačkrat še vročega zlijemo na sadje. Končno ohlajeni sok s češnjami vred prevremo in ko se ohladi, vložimo češnje v čiste, suhe kozarce, sok pa toliko časa kuhamo, dokler se tako ne zgosti, da pada z žlice v težkih kapljah, a se še ne vleče. Ohlajenega vlijmo na češnje, vrhu pa položimo v rumu namočeni pivnik ter kozarce dobro pokriemo s pergamentnim papirjem. Če postane sladkor čez nekaj dni preveč redek, potem ga odlijemo in znova prekuhamo. Pazimo pa, da ne bo prišel zrak do sadja, kajti potem se utegne skisati. (Sok postane moten!) V tem primeru sadje s sokom vred prekuhamo in dodajmo malo salicilnega praška, ki ga zaradi previdnosti lahko dodamo že ob začetku konserviranja.

Skoraj petindvajset milijonov ljudi je obiskalo dolep Eiffel stolp v Parizu. Obiskovalec, s katerim bo petindvajseti milijon zaključen, bo dobil pol milijona frankov. Tako se bo vodstvo te najvišje evropske zgradbe oddolžilo njenim obiskovalcem. Parižani hočejo po vsej sili zvedeti, koliko še manjka do 25 milijonov, zato nihče bi se ne branil na lahek način pridobljene nagrade.

Mačka je osrečila Parižanko Questonovo. Gospodica je opazila, da mačka šepa. Pri pregledu nožice je zagledala v rani droben, pravilno oblikovan, košček stekla. Iz radovnosti ga je odnesla bližnjemu zlatarju, ki je ugotovil, da gre za diamant, vreden 300.000 francov.

ZANIMIVOSTI | POŠIRNEM SVETU

Neveste zapirajo primitivni prebivalci Nove Gvineje v lične in čiste kletke, iz katerih smejo za kratek čas samo enkrat dnevno v spremstvu starejše ženske. Tako živijo deklice, ki so dopolnile 15 let, pol leta pa tudi dobro leto, skratka do trenutka, ko jih ne reši z „zapor“ ženin, ki jim ga izberejo starši.

Najsrečnejši njujorški otrok je vsekakor Susana Hample, starca komaj osem mesecov. Pred nekaj dnevi je s srečko irske loterije zadela 140.000 dolarjev. Zalpa bo od te vso prejela samo 26.723 dolarjev, vse druge pograbili ameriški cariniki za zvezni davek.

Črnec Ralph Ellison je dobil pred nedavnim za svoj roman „Neviden človek“ najvišjo knjižno nagrado ZDA za letošnje leto.

Tako po izidu si je roman osvojil bralce in knjižne kritike. Vsi so mnenja, da je to eno velikih ameriških del, tem bolj pomembno, ker osvetljuje nepravičen družbeni položaj črncev v ameriški skupnosti. Uspeh Ellisona je tem pomembnejši, ker je s svojim literarnim delom prekosi celo ameriškega mojstra proze — Hemingwaya in Steinbecka.

Ženski jeziki so gibčnejši od moških je ugotovil tudi znani znanstvenik iz Washingtona Edwart E. Gahres. Preizkusil je 865 odraslih oseb, od teh je 3,7% ženskih lahkje jezik obračalo in upogibalo, medtem ko je to uspelo samo 1,9% moških. Med vsemi moškimi jih 26,5% ni moglo jezika ne obračati ne upogibati, od ženskih pa 26%.

Skoraj petindvajset milijonov ljudi je obiskalo dolep Eiffel stolp v Parizu. Obiskovalec, s katerim bo petindvajseti milijon zaključen, bo dobil pol milijona frankov. Tako se bo vodstvo te najvišje evropske zgradbe oddolžilo njenim obiskovalcem. Parižani hočejo po vsej sili zvedeti, koliko še manjka do 25 milijonov, zato nihče bi se ne branil na lahek način pridobljene nagrade.

Mačka je osrečila Parižanko Questonovo. Gospodica je opazila, da mačka šepa. Pri pregledu nožice je zagledala v rani droben, pravilno oblikovan, košček stekla. Iz radovnosti ga je odnesla bližnjemu zlatarju, ki je ugotovil, da gre za diamant, vreden 300.000 francov.

Ariel Kassack

II. nadaljevanje

Pri listu „Downing Dispatch“, kjer je bil v službi, so mu poverili, naj skuša izvedeti čimveč o strašnih umorih, ki so razburjali vso javnost. Ni bil bolj vnet od drugih reporterjev, ki so stikali za novicami v tej razprtji mestni četrti. Imel pa je večje potapljenje in temeljitost, s katero je skušal vsemu prodreti do dna. Tako se mu je končno posrečilo, da si je postopoma ustvaril lastno teorijo o morilcu in ga odkril.

Ze po prvih dneh so novinarji nehalli povpraševali po informacijah, ker jih ni bilo niti iz najbolj zaupnih virov. Vsak dan so se sešli na policijskem sedežu mestne četrti. Funkcionarji so bili z njimi ljubezni, prijazni — in nič več, saj sami niso vedeli nič novega. Narednik in inspektor sta govorila z njimi o raznih teorijah in motivih iz svojih dolgoletnih izkušenj. Vse to pa zlončevi in razjasnilo. Sestanki so postali dolgočasni.

Naš novinar se jih je kmalu naveličal in začel je na lastno pest stikati po ulicah. Odkril je bore malo: razpadajoče hiše, zanemarjene ulice, nezaupne poglede prebivalcev in razna ugibanja. Odkar je bil med žrtvami tudi policaj, so prenehale v lokalih in listih vse pikre opazke o varnostni službi. Toda vsak se je zdel sumljiv, mlad ali star, celo stare vlačuge.

Najbolj so seveda sumili temnopolte tujce, predvsem črnce, potem Azijate, rumunske cigane, prodajalce preprog itd. Mornarji, ki so se kdaj mudili na Orient, so pripovedo-

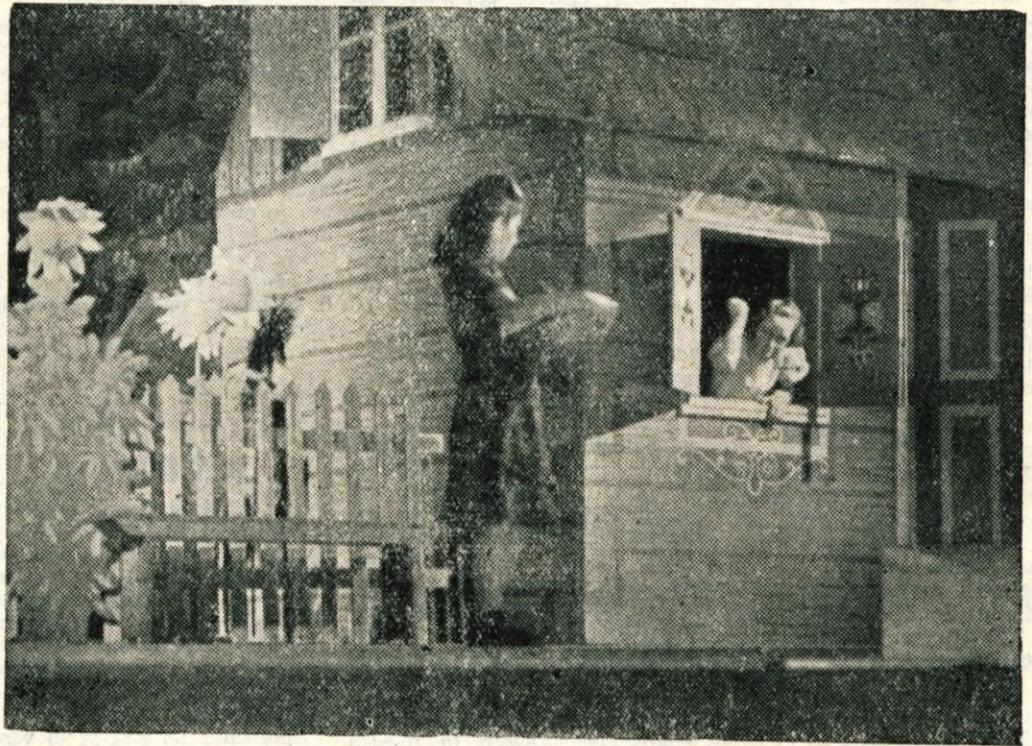
vali o neverjetnih spremnostih tamoznjih „čarovnikov“, zlasti o tem, kako se znajo narediti nevidne. Pripovedovali so o egipčanskih in arabskih magih, ki so taki mojstri, da še tako premeten Amerikanec ne pogodi njihovih ukanc.

Vsi so tako mršavi, tako zviti! Kdo ve — morda je morilec eden od njih? In potem Kitajci s svojim večnim sladkim nasmehom! Kaj skrivajo v sebi te orientalske maske? Ali ni morilec med njimi? Razburjena domišljija preplašenih domačinov mu je prisovala nadčloveško, demonsko moč. Lahko stori vse, kar le hčere. Nikdar ga ne bodo odkrili, nikoli ga nihče ne bo videl. Vse

policia, je morilec napravil svoj četrtri in peti zločin.

PIONIRJI V MESECU MLADOSTI

Pionirske odred Staneta Kavčiča na Primskovem se je letos v Trbojah. Pri vseh treh predstavah je bil obisk neprizakovan. Organiziral je razna fizkulturna tekmovanja hom uprizorila Kristine Bren in tudi njegov pevski zbor je kove »Mačeha in pastorka« in

»Mačeha in pastorka« v zadružnem domu na Primskovem

Tržiški pionirji so opazili

To se boš smejal, ko boš prebral, kar sem ti napisal. Ni še dolgo tega, ko smo šli v tržiški otroci iz šole in opazili veliko reklamo, postavljeno kakor slavolok preko ceste. Kar preberi, kaj je pisalo na njej.

I KROG S KREDO!

Kdor tega še ni videl mu nebo žal

Prav tako je bilo zapisano na drugi strani reklame.

Smešno, kaj ne, da na plakatu pozivajo tržiško prebivalstvo, naj si ne ogleda igre »Krog s kredo«, če da jim ne bo žal, če je še niso videli. Ne bo se pa ne piše skupaj in še vejica manjka med videl in mu.

Mišo Burger
III. c osn. šole v Tržiču

Pismo iz Vojvodine

Dragi Kosobrin!

Večkrat sem mislil na Tebe, ali da bi Ti pisal, nisem imel časa. Mama je hodila v tovarno, pa sem imel poleg učenja vedno dosti dela, ker sem se stricri pomagal pri hišnih delih in pri kuhi. Veš, moja sestra je bila starca komaj 9 let, pa je že moralama sama kuhati, da je dobila mama nekaj toplega, ko je prišla iz tovarne.

Pred kratkim smo se preseleli v Vojvodino, kjer je očka nameščen. Mama ne hodila več v tovarno, zato imam več časa, pa Ti, dragi Kosobrin, pišem, da boš tudi Ti vedel, kako živimo Slovenci v Vojvodini.

V začetku šolskega leta me je kar malo skrbelo, kako bo v šoli, ko ne znam dobro srbski. Mama je vedno ponavljala: »Otroka, učti in zopet učti!« Očka pa je meni kakor tudi sestrici občudblj, da nama bo dal za vsako petico 10 din. Začel sem se resno učiti in s peticami zbral nekaj denarja.

Upam, da bom to šolsko leto dovršil s prav dobrim uspehom, potem pride na počitnice v twojo bližino, dragi Kosobrin, na Gorenjsko.

Kakor sem se dobro naučil srbskega jezika, tako sem se tudi spriznjal s svojimi sošolci. Prav lepo se razumemo, se igramo, hodimo na izlete, tako da mi ni nič dolg čas po Kranju. Pionirji so tu prav takli, kakor povsod po naši lepi domovini; skupaj smo v »Partizanu« in smo včeraj, 24. maja tudi skupaj nastopili v čast Titovemu rojstnemu dnevu. Bilo je zelo lepo. V kratkem pa pojdem na izlet v Beograd, o čemer Ti bom drugič pisal.

Sedaj budi Ti in vsi kranjski pionirji prav lepo pozdravljeni!

Anton Verner
uč. V. razr. osemletke
Sombor

Dopisujte
v „Glas Gorenjske“

te domneve so šepetalni mlademu novinarju in se pri tem v strahu ozirali na desno in levo.

Pet dan po Petersonovem umoru, medtem ko ga je noč in dan iskala vsa mestna

hčerk. Bili so pri večerji. Prvi hip se je zdelo, da so postali žrtve strupenega plina. Hčerk je ležala ob štedilniku. V roki je držala še kos kruha z maslom. Oče je padel s stola ob strani mize. Mati je ležala pod mizo. V rokah je imela še kose razbiti skodelice. Obleka je bila polita s kakavom. En sam pogled na vratove ubogih žrtv je zadostoval in že si vedel, da je človek zplet spet opravil svoj smrtni posel.

Cetrtič je že moril. Zadavil je že sedem žrtev. Isti večer je moril še enkrat. Potem — nikoli več.

Bilo je že mnogo podobnih primerov. Richard Stanley je po umoru svoje ljubice še širinajst let mirno živel. Dr. Redford je srečno živel s svojo drugo ženo, medtem ko je bila njegova prva žena, ki jo je bil umoril, zakopana v kleti. Konstanco Kingsman so na sodišču oprostili; šele po petih letih je priznala, da je umorila brata.

Ta in oni in mnogi drugi je po umoru in ropih mirno živilo dalje. Nikdar jih ni preganjala vest, nihče ni slutil, da so bile njihove roke omadeževane.

Zakaj je činka morilec opustil svoj posel? Morda ga je kakor strela z jasnega pretresa zavesti, da je le za las ušel smrtni nevarnosti? Samo malenkosten pogrešek v novinarjevih zaključkih ga je rešil.

Potem ko je svojemu listu telefoniral poročilo o novem umoru, je novinar, duševno in telesno izčrpan, odšel v nek bar. Naročil si je obložen kruh in stekleničko coca-cole. Zrl je v barmana, ne da bi ga videl. Ni vedel, koliko časa je bil tako z duhom odsoten, ko ga je nenadoma preblisnila resnica, tako jasno, da se je skoraj ustrašil njene priproščine.

Ce je bilo sedem oseb umorjenih, je moral biti nekje tudi morilec. Z letalom ni odletel, avtomobilu tudi ne moreš skriti v žep. Torej se je morilec rešil s tekom, ali pa je ostal negiben na mestu. Na mestu? Torej je bil...

(Dalje prihodnjiji)